

AFGIFTE KANTOOR
3390 Tielt-Winge

ERK. NR. P005656

Verantwoordelijke uitgever:

Vital CRAENINCKX
Leuvensesteenweg 168
3390 Sint-Joris-Winge

VZW
Nationale Confederatie
van
Politieke Gevangenen
en Rechthebbenden
van België

België – Belgique
PB
3390 Tielt-Winge

2/3303

**DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
VAN HET
GEWEST MEENSEL-KIEZEGEM en TIENEN**

N.C.P.G.R.
MEENSEL-KIEZEGEM en TIENEN

Voorzitter : Vital CRAENINCKX, Leuvensesteenweg 168
3390 Sint-Joris-Winge – Tel. 016 63 46 23
gsm 0496 50 46 77
vital.craeninckx@skynet.be

Verantwoordelijke uitgever :

Vital Craeninckx, Leuvensesteenweg 168
3390 Sint-Joris-Winge

Secretariaat en Penningmeester :

Jos LEMMENS, Neckerspoelstraat 6
3391 Meensel-Kiezegem - Tel. 016 63 36 11
jozef_lemmens@skynet.be

Lokaal : 'T LOFT, Spiegelstraat 11
3300 Tienen – Tel. 016 76 56 45

Financiële rekening :

H.E.C.A. 1944
Neckerspoelstraat 6 3391 Meensel-Kiezegem

Rekening nr. BE84 7340 3632 1859
BIC. KREDBEBB

Redactie : Vital Craeninckx , Leuvensesteenweg 168 3390 Sint-Joris-Winge

Website: www.heca1944.be (herdenkingscomité augustus '44)

Beste leden en sympathisanten,

eerst en vooral mijn welgemeende dank **voor uw talrijke aanwezigheid op het streekbuffet in september** . Hierbij betrek ik in het bijzonder **al** onze medewerkers voor hun enthousiaste inzet. De vele complimenten waren dan ook navenant.

Binnen enkele weken is het Kerstmis en Nieuwjaar. Deze feesten brengen ons momenten van mijmering en bezinning...de vredeswens van Kerstmis wakkert nog maar eens het verlangen aan naar een gelukkig en vreedzaam samenleven. Helaas blijft het meestal bij dit verlangen...

Keren we terug in de tijd, naar december 1944....

Vrede op aarde leek verder weg dan ooit, hoewel de Tweede Wereldoorlog over een paar maanden voorbij zou zijn. Voor miljoenen Europeanen was december 1944 een tijd van ongekende angst, honger en wanhoop. Duitse steden kregen zware aanvallen te verduren; aan de frontlinies werd in alle hevigheid gevochten. Tijdens de kerst van 1944 leggen Amerikaanse en Duitse troepen in de Ardennen gezamenlijk hun wapens neer om de oorlog een paar uur te vergeten. In concentratiekampen verloren velen hun leven. Toch zorgde die Kerstmis '44 voor dat kleine sprankeltje hoop en troost maar ook voor vertwijfeling, zoals blijkt uit de hiernavolgende getuigenis van Raymond Van Pée : fragment uit zijn boek *"Ik was 20 in 1944, relaas uit Neuengamme en Blumenthal"*

Kerstmis naderde, het feest van de vrede. De ingenieurs zeiden dat we twee dagen niet moesten komen werken, want zij kwamen ook niet. We trachtten wat kerststemming te brengen op onze kamer. Met kleurige papiertjes uit de fabriek maakten wij een klein boompje. Zou de kampleiding iets organiseren om er toch een feest van te maken? Allerlei geruchten doorkruisten het kamp. De meestergast wenste ons een vrolijk kerstfeest, er onmiddellijk aan toevoegend dat het voor het grote Duitse Rijk wel een mooi kerstfeest zou zijn, maar niet voor ons, want er waren veel huizen en dorpen in België platgeschoten en er waren veel doden gevallen. Het von Rundstedt-offensief was gelukt en dat was volgens hem een grote overwinning. Rotzak, val dood, dachten wij. En met dit slechte nieuws moesten wij, arme gevangenen, de kerstdagen in. Maar onze wil om te overleven werd onderschat. We zouden en moesten terugkeren naar onze geliefden, naar de vrouwen en ouders van onze doodgemartelde vrienden, om hen te vertellen hoe hun man of zoon zich tot het uiterste had ingespannen om te overleven en dat zijn laatste gedachten aan zijn dierbaren waren gewijd.

Kerstavond brak aan. We verzamelden op de appelplaats en zongen kerstliederen in alle talen. De kapo's en ss'ers waren niet te zien. Ze zaten samen in een kamer en zopen zelfgemaakte jenever, die in een klein blok gestookt werd van aardappelen en graan. In de ss-barak was niet veel licht te bespeuren. Het kamp van de marinesoldaten lag naast het onze. Daar werd gezongen en gefeest en we zagen kaarsen branden. De wachten rond ons kamp en boven in de uitkijktorens zouden ook liever meegefeest hebben, maar moesten we pogen te ontsnappen, dan vlogen ze misschien naar het front in Rusland, daar werd altijd mee bedreigd als men zijn dienst niet goed deed. Iedereen was met zijn gedachten thuis. Wie van ons zou het geluk mogen beleven nog ooit eens een kerstfeest in familiekring te vieren? Met weemoed in het hart kropen wij in onze luizenbak. Er werden nog wat kerstmaaltijden samengesteld vanuit bed, tot Theo riep dat we mekaar niet langer moesten plagen, maar proberen te slapen.

Op kerstdag kregen we ieder vijf aardappelen met pel en al, met een zemelensaus en kleine stukjes van iets dat op vlees trok maar er niet naar smaakte. 's Avonds bij ons stuk brood kregen we marmelade en een stuk worst. Op tweede kerstdag moesten we niet naar de fabriek, maar dat was veel beter geweest, want nu werden we de hele dag geplaagd en opgejaagd. We moesten de barakken grondig kuisen. Verscheidene groepen gevangenen werden gestraft; ze moesten in kikvorshouding heel het plein afspringen. Wie niet vlug genoeg sprong werd met de matrak bewerkt. Zo verliepen de feestdagen '44.. . .

Vandaag 2013. Decennia later; wij hebben het zeker niet slecht in dit land. Denk o.a. aan onze sociale zekerheid waarbij iedereen recht heeft op dezelfde behandeling. We betalen daar belastingen voor maar waar elders vind je dergelijk systeem? Laten we daarom, ondanks een heersende economische crisis de eindejaarsfeesten met optimisme tegemoet gaan en, als het kan, daarbij nog even terugdenken aan die kerst van 1944.....

Het is nog vroeg, doch ik wens u allen nu reeds een vredevolle kerst en een fijn eindejaar. Hopelijk blijf je in de toekomst onze vereniging steunen door het **lidmaatschap te hernieuwen**. Neem tijdens de lange winteravonden tussendoor ook even de tijd voor een kijkje op de website van het herdenkingscomité: **www.heca1944.be**

Vital Craeninckx, voorzitter

Toespraak Mark Van den Wijngaert emeritus hoogleraar Hedendaagse Geschiedenis (HUBrussel) in Meensel-Kiezegem op 11 augustus 2013

Geschiedenis dient om niet te vergeten, om het verleden levendig te houden en om onze plicht van herinnering te vervullen tegenover iedereen die het slachtoffer is geworden van geweld. De slachtoffers van de gruwelijke gebeurtenissen in Meensel-Kiezegem nemen daarbij een belangrijke plaats in, want zij getuigen van de onnoemelijke schending van de mensenrechten die het naziregime tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft gepleegd. Wij zijn het dan ook aan de gemeenschap en aan onszelf verplicht op zoek te gaan naar antwoorden op fundamentele vragen zoals ' Wie waren die onschuldige slachtoffers?', ' Hoe is dit kunnen gebeuren?' 'Wie zijn de mannen en vrouwen die zich tegen het naziregime hebben verzet?'. 'Wie hebben zich in dienst van dat onmenselijke regime geleend tot het mishandelen, gijzelen en doden van weerloze burgers?'

Er is al veel onderzoek verricht naar wat hier gebeurd is, maar de taak is nooit voleindigd, de opdracht blijft duren. En daarvoor moet onder andere het historisch onderzoek onverminderd worden voortgezet. Het ergste en het ergerlijkste wat ons zou kunnen overkomen, is dat we zouden denken dat alles nu wel stilaan geweten is. We hebben de plicht de grenzen van onze kennis steeds te verleggen. Ik verwijs in dit verband naar een boek van Christian Ingrao *Croire et détruire. Les intellectuels dans la machine de guerre SS*, dat enkele jaren geleden verscheen. De directeur van het Franse *Institut d'histoire du temps présent* heeft zich in zijn boek toegelegd op de levensloop van de SS-officier, Erich Ehrlinger, niet alleen omdat hij de dwalingen van het naoorlogse Duitse justitieapparaat aan de kaak wil stellen, noch om de strategieën van de beulen tegenover hun rechters uit de doeken te doen.

Wat Ingrao bij Ehrlinger fascineert is niet het feit dat hij een bloeddorstige brutoot was maar dat hij zo wel een brutoot was en tegelijkertijd een briljant jurist. De SS'er Ehrlinger was daarbij geen uitzondering op de regel. Ingrao toont in zijn studie over 80 kaderleden van het SS-repressieapparaat overduidelijk aan dat 60 procent van hen universitaire studies achter de rug hadden. Dat een intellectueel een beul kan zijn is geen nieuws. Maar dat een groot deel van de ontwerpers van vernietigingswetten mensen zijn met een uitstekende academische vorming, stuit op de gangbare idee dat de nazileiders aan lager wal geraakte personen, gekken of mislukkelingen waren. De werkelijkheid is veel complexer. Ingrao toont aan dat een deel van de traditionele Duitse elites willens en wetens binnen de SS deelnamen aan Hitlers repressiepolitiek. Zijn conclusies sluiten overigens perfect aan bij die van Wolfram Wette in zijn boek *Les crimes de la Wehrmacht*; hij toont aan dat het reguliere Duitse leger geen aristocratische kaste tegen het nazigif vormde, maar dat de *Wehrmacht* bewust aan de meest verwerpelijke misdaden van het regime heeft deelgenomen.

In het politiek instabiele klimaat van de jongste jaren is bij herhaling door conservatieven bijzonder lichte zinnig geschermd met uitspraken over de collaboratie. Sinds lang kenmerken rechtse kringen in Vlaanderen zich door een vergoelijkende toon over wie met de Duitse bezetter heeft meegewerkt, terwijl diezelfde kringen nooit veel moeite hebben gedaan om te weten aan welk crimineel regime de collaborateurs hand- en spandiensten hebben verleend.

Daarbij ziet men gemakkelijkshalve over het hoofd dat het naziregime in de jaren dertig al overduidelijk zijn ware gelaat had getoond. Al wie als volwassene die periode beleefde, wist wat het nazisme concreet betekende: overheersing door geweld, brutale uitschakeling van de tegenstanders, oorlogsimperialisme, censuur en rassenhaat. In 1940 kende men de vernietigingspolitiek van de nazi's nog niet tegenover de Joden, maar de Kristallnacht van 9 november 1938, waarin 91 joden werden vermoord, 20.000 joden werden gedeporteerd, honderden synagogen werden in brand gestoken en 7000 winkels en ondernemingen werden vernield, liet er niet de minste twijfel over bestaan dat voor de nazi's racisme niet enkel een theorie was maar een bloedige werkelijkheid. De wereldpers heeft uitvoerig bericht over de Kristallnacht en andere uitpattingen van geweld en verdrukking in nazi-Duitsland. Elke volwassene hier of elders wist voldoende over de nazi's om te beseffen dat meewerken met hun regime gelijk stond met het steunen van een misdadig systeem dat een vernietiging van de democratische rechtsorde inhield.

De geestelijke erfgenamen van de collaborateurs, zouden best eens het nazisme onder ogen zien. Een regime gebaseerd op geweld, op de schending van de menselijke waardigheid, op de organische ongelijkheid van de mens en de superioriteit van het zogenaamde Herenvolk. Die nieuwe orde werd helaas tijdens de Duitse bezetting mee gerealiseerd door Belgische collaborateurs. Eens ons land in de klauwen valt van nazi-Duitsland, eindigt de wettelijke democratische orde. De vrijheid van mening verdwijnt, de pers en de boeken worden gecensureerd. Recht van spreken bestaat niet meer. Het Parlement mag niet meer vergaderen en de traditionele politieke partijen worden verboden. Enkel de organisaties die klaar staan om met de bezetter te collaboreren, hebben nog bestaansrecht. Wettelijke vrijheden en rechten worden afgevoerd. Al wie zich tegen het naziregime, de Duitse overwinning en de bezetting van het land verzet, begaat een politiek misdrijf en stelt zich bloot aan vervolging op basis van de nazistrafwet. Onverdraagzaamheid wordt de regel. Het Duitse politieapparaat, bijgestaan door collaborateurs, bestrijdt elke vorm van verzet. Wie een andere mening vertolkt, wie geallieerde piloten helpt, wie inlichtingen verzamelt, sabotage pleegt of op een of andere manier zich tegen het naziregime verzet, wordt voor een Duitse militaire rechtbank gesleept die de zwaarste straffen uitspreekt. In de democratische orde geldt het gelijkheidsbeginsel. De nazi-ideologie baseert zich op organische ongelijkheid die zowel geldt voor individuen als voor volkeren. De uitroeiing van miljoenen joden is daarvan de gruwelijkste consequentie. Enkel de wet van de sterkste geldt, dat van de overwinnaar die meedogenloos de bezette gebieden in zijn oorlogslogica meesleurt.

Van bij de aanvang van de Duitse bezetting, zijn er gelukkig ook Belgische burgers die in het verzet gaan tegen de nieuwe orde, die zich niet neerleggen bij de bezetting en die het nazisysteem met alle mogelijke middelen bestrijden. Onder verzet wordt verstaan elke clandestiene activiteit die de politiek van de bezetter belemmert, een bepaalde continuïteit vertoont, geen geldgewin nastreeft en die meestal plaatsvindt in de context van een organisatie. De redenen waarom mensen in het verzet gaan, zijn uiteenlopend maar op een of ander manier verbonden met antifascisme en patriottisme. De prijs die de verzetsmensen betaalden, is bijzonder zwaar, de strijd die ze tegen de bezetter en de collaboratie voerden, hield enorme risico's in. De Duitse repressie kende geen genade. Meer dan 30.000 verzetslieden vallen in handen van de vijand; de helft van hen wordt van het leven beroofd door terechtstelling, foltering, ziekte of ontbering in één van de nazikampen.

Wie het over slachtoffers heeft, moet ook de beulen vermelden. De vraag is hoe iemand beul wordt. Bepalend daarvoor zijn de persoonlijkheid van het individu en de omstandigheden waarin het terecht komt. Tot die bevinding komt onder andere de Amerikaanse sociaal psycholoog Philip Zimbardo die in 1971 het beruchte *Stanford Prison Experiment* organiseerde. In zijn simulatiespel gaf hij aan een groep studenten de rol van gevangenen, aan een andere de rol van bewakers. Het spel moest in de kortste keren worden stil gelegd omdat de bewakers plezier kregen in het vernederen en pijnigen van gevangenen en hun rol ver te buiten gingen. ' Als ik iets heb ontdekt', zegt Zimbardo, ' is het dat individuele aanleg en omgevingsfactoren met elkaar in dialectiek staan. Goede mensen kunnen in moordenaars veranderen..., als ze door omstandigheden onder druk worden gezet'. Hij waarschuwt in dat verband voor 'totale situaties', omstandigheden waarin een groep mensen samen een gesloten systeem vormen. Ze sluiten zich van de samenleving af en ze volgen regels die van bovenuit worden opgelegd. Het onmenselijke nazisysteem waaraan de gevangenen van de kampen onderworpen worden, is daarvan een extreem voorbeeld; de regels die er gelden, zijn afkomstig van een crimineel regime dat geweld als een legaal middel beschouwt.

De natuur van de mens kunnen we wellicht niet veranderen, maar we kunnen ons wel inspannen om het ontstaan van dergelijke regimes te voorkomen en soortgelijke bestaande regimes te bekampen. We moeten er ons voor hoeden dat partijen en groeperingen in ons land en elders ongehinderd ongelijkheid, onverdraagzaamheid en racisme in hun programma's opnemen en openlijk de democratische rechtsorde bekampen. Als verantwoording voor haar jaarlijkse pelgrimage naar Auschwitz schreef Simone Veil in *Le Monde*: ' Nous sommes allés à Auschwitz parce que le mal n'est pas mort'. Geschiedenis dient om niet te vergeten, om ons te herinneren aan ons verleden, om de lieux de mémoire, de herinneringsoorden zoals Meensel-Kiezegegem, zorgvuldig te bewaren. In *Gouverner les mémoires* maakt Johann Michel het onderscheid tussen *droit au souvenir* waar diegenen recht op hebben die zich voor hun vaderland hebben ingezet en *devoir de mémoire* dat we verschuldigd zijn aan hen die geweld hebben ondergaan. In die zin hebben we een dubbele verantwoordelijkheid tegenover de slachtoffers van de tragedie in Meensel-Kiezegegem. In die zin is het ook onze plicht niet alleen de herinnering levend te houden aan de gruwelijke schending van de mensenrechten die het naziregime heeft gepleegd, maar er ook zorg voor te dragen dat de waarden en de idealen waarvoor zoveel politieke gevangenen heldhaftig het leven hebben gegeven, voor de huidige en de komende generaties veilig worden gesteld. De herinnering aan wat vroeger gebeurd is, zal daar ongetwijfeld toe bijdragen. Zal dat de wereld beter maken? Dat kunnen we hopen, maar in het andere geval zijn we het met de woorden van Albert Camus hoe dan ook aan onze menselijke waardigheid verplicht.

Bibliografie

CARL CEULEMANS en JEAN-MICHEL STERKENDRIES (red.), *Het fort van Breendonk. Over oorlog, mensenrechten en herinnering*, Antwerpen-Apeldoorn (Garant), 2011.

CHRISTIAN INGRAO, *Croire et détruire. Les intellectuels dans la machine de guerre SS*, Parijs (Fayard), 2010.

MARK VAN DEN WIJNGAERT, *Hedendaagse geschiedenis. De onvoltooid verleden tijd*, Brussel (HUBrussel), 2010.

MARK VAN DEN WIJNGAERT en VINCENT DUJARDIN, *La Belgique sans roi (1940-1950)*, Brussel (Le Cri), 2010.

MARK VAN DEN WIJNGAERT (red.), *België tijdens de Tweede Wereldoorlog*, Antwerpen (Standaarduitgeverij), 2004.

MARK VAN DEN WIJNGAERT (red.), *De beulen van Breendonk. Schuld en boete*, Antwerpen (Standaarduitgeverij), 2010.

WOLFRAM WETTE, *Les crimes de la Wehrmacht*, Parijs (Perrin), 2009.

Herdenkingsplechtigheid 11 augustus 2013

Toespraak door professor emeritus Mark Van den Wijngaert (foto boven) en kranslegging uit naam van de Nederlandse gemeente Putten door Evert de Graaf, Michel Kooy en locoburgemeester Ard Kleijer (foto onder)

Impressies van leerlingen van het Koninklijk Atheneum van Tienen na hun bezoek aan Fort Breendonk in mei 2013

Onze excursie naar Breendonk was koud. Koud op twee manieren. Er was het winterweer. Maar ook, de “verwelkoming” aan de poort: “Halt, wie verder gaat wordt doodgeschoten”.

We werden meteen bevangen door de gruwelijke sfeer die er nog altijd hangt. Het gebouw is toegetakeld door de oorlog, het hele terrein omsingeld door hekken met prikkeldraad errond, je voelt je letterlijk een vogel gevangen in een kooi.

Zo kan je je voorstellen hoe de gevangenen van Breendonk zich gevoeld moeten hebben.

Wanneer je door de gangen loopt, de verhalen hoort en ziet en leest, dan wil je niet geloven dat de mens in staat is zo wreed te zijn tegenover de ander.

De folterkamer viel op het eerste gezicht mee: een blok hout, daarboven een katrol met een haak eraan, een kacheltje en enkele voorwerpen. Maar wanneer de gids zijn uitleg gaf over de foltermethodes..., dit zijn dingen die niemand zich kan voorstellen... Iedereen werd stil, iedereen besepte dat deze dingen echt gebeurd waren.

Bij het zien van dit alles: van de eerste glimp die we kregen van het gebouw, de folterkamer, de executieplaats met een bord met alle namen van mensen die er gestorven zijn, tot de treinwagon waarmee ze aankwamen en sommigen nog naar een ander kamp gevoerd werden, hierdoor weet je hoe deze gevangenen geleden moeten hebben.

Breendonk laat zien hoe koud mensen kunnen zijn naar hun medemens toe, en dan was het nog niet het ergste kamp van de oorlog.

Toch moet het Fort van Breendonk blijven bestaan, net als alle andere kampen die overal verspreid zijn. Het is een gedenkteken voor ons, opdat wij nooit zullen vergeten hoe vele mensen gestorven zijn, voor onze toekomst en het leven dat wij nu leiden.

Twee leerlingen **Nina Versin** en **Femke Gilis**, beiden afgestudeerd aan het Koninklijk Atheneum van Tienen brachten een impressie van hun bezoek aan Breendonk op de herdenking van 11 augustus.

..... Mijn eerste indruk van het kamp was dat het echt wel leek op een gevangenis: de metershoge prikkeldraad, de gracht en vooral het bordje ‘Halt of u wordt doodgeschoten’. Toen ik in de ‘slaapkamers’ of beter gezegd barakken kwam, was ik onder de indruk. Ik kon het me zo voorstellen hoe verschrikkelijk het leven daar moet geweest zijn: met zo velen in een kleine barak, gebrek aan hygiëne, elke dag opnieuw niet leven maar overleven, elke dag die onmenselijke angst. Het moet echt verschrikkelijk zijn, ik zou het niet kunnen uithouden. Maar we mogen dit niet vergeten: miljoenen mensen zijn gestorven en hebben geleden, maar hierdoor kwam WO II ook ten einde, door hun verzet. Het is dankzij de generatie van onze (over)grootouders dat wij het nu zo goed hebben, door hun verzet. Hopelijk gebeurt er nooit meer zoiets afschuwelijks. Respect voor de mensen die ten tijde van WO II leefden, ik zou het niet kunnen.

Deelname van N.C.P.G.R. Meensel-Kiezegem-Tienen met vaandel aan diverse plechtigheden

15 augustus in Moen-Zwevegem

17 augustus in Kersbeek

Herdenking in Kersbeek (17 augustus)

Ter nagedachtenis van de crash van een geallieerde Wellington bommenwerper, die in de nacht van 24 op 25 augustus 1942 te Kersbeek is neergestort en waarbij drie bemanningsleden het leven lieten: Sergeant Neville Holdaway, nr 403189, airgunner Royal Australian Air Force, 24 jaar; Sergeant Keith Lash Matthews, nr 778843, airgunner RAF England, Volunteer Reserve Great Britain, 20 jaar en Flight Sergeant (pilot) Harry Thompson, nr 402912 van Royal New Zealand Air Force, 28 jaar.

18 augustus in Lubbeek (foto links) en 31 augustus in Gent, telkens in aanwezigheid van Rudi Beeken, burgemeester van Tielt-Winge

Blijde intrede van koning Filip en koningin Mathilde in Leuven

Op vrijdag 6 september deden koning Filip en koningin Mathilde hun eerste van een reeks blijde intredes.
Als eerste was Leuven aan de beurt.
Vital en Jos met onze beide vaandels waren op het appèl bij de begroeting door koning Filip.

*****

Herdenking op 11 september in het Atheneum van Tienen, met ons vaandel en deelname aan de bloemenhulde

In de kijker : Toespraak gehouden door de directeur van het Koninklijk Atheneum van Tienen, mevrouw Kaat Vandensavel, ter gelegenheid van de herdenking in de school op 11 september.

Beste mensen,

Volgend jaar zal het 70 jaar geleden zijn dat onze school het toneel was van schermutselingen tussen zich terugtrekkende Duitse soldaten en verzetslieden van het Geheim Leger, de gebeurtenis die wij hier vandaag herdenken.

In die 70 jaar heeft de wereld een ware transformatie ondergaan, en nóg volgen nieuwe technologieën elkaar in ijltempo op: iPods, iPads, iPhones en ander moois maken de dienst uit. De informatiemaatschappij laat ons toe in enkele seconden te communiceren met mensen aan de andere kant van de wereld.

Maar wanneer we 's avonds naar het nieuws kijken zien we beelden van Syrië, Egypte en andere brandhaarden, die herinneringen oproepen aan onze eigen geschiedenis. De mens schijnt veel trager te evolueren dan de wereld om hem heen en communicatie verloopt niet overal en altijd vlekkeloos.

**

Aan het onderwijs wordt de vraag gesteld onze jonge mensen klaar te stomen voor deze immer veranderende wereld, om hen voldoende bagage te bezorgen zodat zij zelfverzekerd en hoopvol een leven kunnen uitbouwen in een toekomst die misschien minder rooskleurig zal zijn dan het heden.

Een essentieel onderdeel van die opvoeding is hen te doordringen van de normen en waarden die universeel zijn of zouden moeten zijn. We leren onze leerlingen dat vrede en veiligheid geen evidentie zijn, maar het resultaat van de volgehouden inspanningen van generaties burgers. Democratie, mensenrechten, verdraagzaamheid, solidariteit komen er niet vanzelf. Aan burgerzin moet gewerkt worden. En dat doen wij ook hier.

***

Dat begint met kleine dingen. Onze school wil een plaats zijn waar iedere leerling zich op zijn gemak voelt en zichzelf kan zijn. Pestproblemen worden met alle mogelijke middelen aangepakt, met medewerking van onze leerlingenraad.

In onze lessen, maar ook in projecten die de school organiseert, trachten wij van onze leerlingen geëngageerde, kritische en mondige burgers te maken. Om enkele initiatieven te noemen: onze 4des gaan jaarlijks naar de Democratiefabriek, een interactieve tentoonstelling rond democratie en mensenrechten. Onze 5des bezoeken het Europees Parlement en in de westhoek de loopgraven en kerkhoven van WO I. Het 6de jaar gaat op excursie naar het Fort van Breendonk en dit schooljaar ook naar het Internationaal Strafhof in Den Haag. En om het verre oorlogsverleden wat tastbaarder te maken kwam vorig schooljaar de heer Vital Craeninckx, voorzitter van het Herdenkingscomité Augustus '44, praten over de gebeurtenissen in Meensel-Kiezegem tijdens WO II. We hopen dat hij dit schooljaar wil terugkomen.

Met deze en andere acties rond burgerschap en herinnering hopen wij van onze leerlingen actieve, verantwoordelijke burgers te maken, die met zin voor het verleden bouwen aan hun en onze toekomst.

Na het bezoek aan het Fort van Breendonk in april jongstleden, werd aan enkele 6de-jaars gevraagd om hun indrukken neer te schrijven bij de verhalen en beelden die zij daar te horen en te zien kregen.

Wij hebben drie zesdejaars van nu – Selina, Maxim en Thomas – bereid gevonden om enkele fragmenten voor te lezen.

We drukken hiermee op een schoolse manier onze hoop uit op *nooit meer oorlog*. Ik stel voor dat we even luisteren. Bedankt.

Foto: Margaretha Mouton, organisator en toespraak directeur Kaat Vandensavel

Bloemenhulde in het Atheneum

Herdenking razzia in Putten - Nederland op woensdag 2 oktober 2013.

Voor de derde keer op rij nam N.C.P.G.R. deel aan de jaarlijkse herdenking in Putten, in de provincie Gelderland, Nederland. Deze gemeente telt momenteel zo'n 23 000 inwoners. Ik was vergezeld door Jos Lemmens en de burgemeester van Tiel-Winge, Rudi Beeken. Na een hartelijke ontvangst door onze gemeente van een Puttense delegatie op de herdenkingsplechtigheid in Meensel-Kiezegem werden wij op onze beurt vriendelijk uitgenodigd door de plaatselijke burgemeester Henk Lambooij. Een koffie in restaurant 'De Heerd', aangeboden door Evert de Graaf, deed deugd na een lange heenreis. Evert leidde ons rond in de 'oude kerk' en op het *herdenkingshof* met het beeld van de *treurende vrouw van Putten*. Een aangeboden etentje in hoger genoemd restaurant, met de intussen vermaard geworden *mosterdsoep met spekjes* als entrée, werd met dank aanvaard. Stipt om 19 uur begon de *'stille herdenking'*. Samen legden we een kleurrijk bloemstuk met Belgische tricolore neer voor het monument. Met het Wilhelmus eindigde deze ingetogen herdenking waarbij de absolute stilte van om en bij de 2 500 aanwezigen even gestoord werd door irritant gebrom van een voorbijrazende motorrijder. Na een kort bezoek aan de 'Gedachtenisruimte' met Ard Kleijer als gids en een koffie in 'De Aker' keerden we naar België terug met de gedachte dat Putten en Meensel-Kiezegem ook in de toekomst samen de tragische momenten van augustus en oktober 1944 kunnen delen en herinneren - herdenken.

Vital Craeninckx

De razzia van Putten.

In de nacht van 30 september op 1 oktober 1944 beschoten leden van het Puttense verzet bij de Oldenallerbrug gelegen tussen Nijkerk en Putten vanuit een hinderlaag een auto met daarin officieren van de Wehrmacht. Nog steeds weet men niet waarom en in wiens opdracht deze verzetsdaad werd gepleegd. Bij het vuurgevecht kwamen een Duitse officier en één van de verzetsmensen om het leven. Twee inzittenden, korporaals, konden vluchten. Een andere officier ontsnapte zwaargewond naar een nabijgelegen boerderij vanwaar hij de Duitsers inlichtte. Een dag later werd op bevel van generaal Friedrich Christiansen een vergeldingsactie uitgevoerd. Het dorp werd omsingeld door Duitse troepen. De actie stond onder leiding van Fritz Fullriede. De vrouwen en mannen werden van elkaar gescheiden en 110 woningen werden door Duitse en Nederlandse SS'ers in brand gestoken. Zes mannen en een jonge vrouw werden doodgeschoten. De vrouwen werden tot 21.00 uur in de kerk vastgehouden, de mannen en jongens werden opgesloten in de dorpschool en de eierhal op het Marktplaatsje achter de kerk. Op 2 oktober werden 659 mannen afgevoerd naar Kamp Amersfoort. Daar werden 58 mannen, om tot hiertoe onbekende redenen, vrijgelaten. Op 11 oktober werden de overige 601 mensen op transport gezet naar KZ Neuengamme. Tijdens dat transport sprongen 13 mannen van de trein en zo kwamen er uiteindelijk 588 aan in Neuengamme-Duitsland. Vandaar werden ze naar diverse buitenkampen gestuurd zoals Husum-Schwesing, Ladelund, Bergen-Belsen, Meppen-Versen, Beendorf, Wöbbelin en Malchow. Na de oorlog keerden slechts 48 mannen terug wat het totaal aantal slachtoffers op 552 brengt.

De laatste teruggekeerde overlevende was Jannes Priem die op 22 augustus dit jaar is overleden. Hij werd 87 jaar. Twee jaar geleden was dhr. Priem aanwezig op de herdenking in Breendonk.

Herdenking in Putten, vervolg.....

Na de bloemenhulde even poseren - pauzeren met eerste wethouder Ard Kleijer aan het beeld van de treurende vrouw van Putten .

Foto Links: Burgemeester Rudi Beeken overhandigt in restaurant 'De Heerdt' het boek 'Oorlog in Tielt-Winge' aan confrater Henk Lamboij van de gemeente Putten.

Foto Rechts: Rondleiding in de oude kerk door Evert de Graaf

Herdenkingsplechtigheden in Leopoldsburg – Hechtel-Eksel en Breendonk

Leopoldsburg – Hechtel-Eksel op 27 september 2013

de treurgracht in Leopoldsburg met de 22 kruisen

aan het monument van de verenigde weerstand provincie Limburg bij de 'verborgen begraafplaats' in het militair kamp tussen Leopoldsburg en Hechtel

In volgend tijdschrift zal een item komen over de herdenkingsplaatsen in Leopoldsburg en Hechtel-Eksel

*****

Bloemenhulde aan de executiepalen in Breendonk

Breendonk 6 oktober

Delegatie van ons gewest bij de bloemen voor de cenotaaf op het herdenkingsplein in het kamp

Hernieuwing LIDGELD voor 2014

Gewest Meensel-Kiezegem en Tienen

Het lidgeld voor 2014 bedraagt 16 euro.
(15 euro + 1 euro administratie)

Een overschrijvingsformulier is bijgevoegd in dit tijdschrift.

mededeling : lidgeld 2014, naam en adres
Rekening nummer: BE84 7340 3632 1859
BIC: KREDBEBB

De lidkaarten zullen u na betaling opgestuurd worden
door secretaris Jos Lemmens

Wie contant betaalt of reeds betaald heeft hoeft hier uiteraard geen rekening mee te houden.

Van harte dank voor uw uiting van sympathie.